

B. Pitkän aikavälin suositukset

1. Suositus Avoimen tieteen kehittämisrahaston perustamiseksi

Avoimen tieteen ja tutkimuksen edistämiseksi on esimerkiksi [Ranskaan](#) ja [Alankomaihin](#) perustettu avoimen tieteen kehittämisrahastot. Niiden tehtävänä on vauhdittaa avoimuuden kehitystä ja mahdollistaa kansallista toimintaa yli organisaatorajojen. Rahoitusta suunnataan niin infrastruktuuriin, säädöskysymyksiin kuin yhteisölliseen toimintaan. Rahoituksen myöntää ministeriö ja sitä hallinnoi Alankomaissa kansallinen tutkimusrahoittaja ([NWO](#)) ja Ranskassa kansallinen tutkimuslaitos [CNRS](#).

Suomessa avoimen tieteen edistämiseksi on erilaisia rahoitusmahdollisuuksia. Näiden yhteisenä piirteenä on sirpaleisuus, pieni koko ja usein raskas konsortio-muotoinen rakenne. Yhteisillä hankinnoilla ja kehittämistyöllä olisi mahdollista saada sekä merkittävää taloudellista säästöä että myös avoimuuden toimintojen merkittävää edistämistä.

Avoimen tieteen kehittämisrahaston perusta on korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten tekemä avoimen tieteen ja tutkimuksen priorisointi ja tunnistettu tarve tehdä entistä laajempaa ja strategisempaa avoimuuden edistämistä yhteistyönä muiden organisaatioiden kanssa. Tässä mallina toimii esimerkiksi [koulutuksen digivisio 2030](#), jossa korkeakoulujen yhteinen strateginen kehittäminen on resursoitu ja tavoitetta edistetään vahvalla yhteistyöllä.

Avoimen tieteen edistämiseksi suosittelemme Avoimen tieteen kehittämisrahaston perustamista. Rahasto toimisi tutkimusyhteisön yhteisiä avoimen tieteen ja tutkimuksen tavoitteita edistävänä keskeisenä toimijana. Rahaston mahdollistaa korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten selkeä avoimen tieteen strateginen priorisointi.

Avoimen tieteen kehittämisrahaston toimintamalli voi perustua erilaisiin vaihtoehtoihin:

- Rahasto perustetaan pitkänä ja laajana hankkeena, jolla on oma hallintomalli ja toimisto (vrt. koulutuksen digivisio), rahastoon uudelleenohjataan esimerkiksi nyt yksittäisten organisaatioiden tekemien hankintojen resursseja.
- Rahasto sijoitetaan olemassa olevan organisaation yhteyteen (CSC, Suomen Akatemia, Sitra) ja sen pääomalle kootaan laaja-alainen rahoituspohja, joka pystyy hyödyntämään esimerkiksi TKI-rahoitusta, EU-rahoitusta ja organisaatioiden rahoitusosuuksia
- Rahasto toimii OKMn perusrahoituksesta saadulla osuudella

Rahaston perustamiseksi vaaditaan seuraavia toimenpiteitä:

1. Tunnistaa tahtotila avoimen tieteen edistämisen tärkeydestä ja yhteistyön tarpeellisuudesta.
2. Tunnistaa avoimen tieteiden edistämisen tavoitteet ja tarpeet, joiden saavuttamiseksi yhteistyö on keskeistä ja taloudellisesti perusteltua
3. Valita toimintamalli, jossa pystytään laaja-alaiseen ja pitkäjänteiseen avoimen tieteen edistämistyöhön.

Kehittämisrahaston mahdollisia käyttötarkoituksia ovat:

- Avoimen tieteen infrastruktuurien kehittämishankkeet kansallisella ja tutkimusorganisaatioiden tasolla
- Avoimen tieteen palveluiden ja infrastruktuurien yhteistuottaminen ja -omistus
- Luotettavan avoimen tiedon levittämiseen liittyvät yhteistyöhankkeet esimerkiksi YLEn, julkisten kirjastojen ja yritysten kanssa
- Avoimen tieteen infrastruktuureja hyödyntävät hankkeet tutkimustuotosten skaalaamiseksi
- Tutkijoiden, opettajien ja ryhmien miniprojektit, jotka edistävät tieteen, tutkimuksen ja oppimisen avoimuutta ja joilla on mahdollisuus skaalautua kansalliseksi toimintamalliksi.